

HÍREK

2018 második félév

Az alábbi összefoglaló a **2018. év második felének** jelentősebb nemzetközi katonaegészségügyi eseményeit és változásait foglalja össze a COMEDS¹ 50. Plenáris Ülésén elhangzottakat rögzítő jegyzőkönyv alapján – kivonatossan, a szerkesztő kiegészítésével.

A COMEDS 50. Plenáris Ülésére a NATO Székhelyén, 2018. november 19-21 között került sor. A tárgyalásokon Hazánk és a Magyar Honvédség érdekeit Dr. Kopcsó István orvos dandártábornok, a Magyar Honvédség egészségügyi főnöke képviselte.

Az ülés napirendjéből kiemelésre érdemes az utolsó pont. **Az 50. COMEDS Plenáris ülés zárásaként a COMEDS elnöki tisztét 3 évre átvette a cseh egészségügyi szolgálatfőnök, Dr. Bubenik Zoltán dandártábornok.** A COMEDS elnöke mellé, kétoldalú megállapodás alapján **hazánk biztosít összekötő tisztet Dr. Vekardi Zoltán o. ezredes személyében.**

Zárt ülés, kizárólag NATO-tagországok képviselői részére. A COMEDS elnöke (CCOMEDS) Bernier vezérőrnagy (Kanada) nyitotta meg a zárt ülést a NATO székhelyén, A jóváhagyott napirend felölelte a NATO Parancsnoki Struktúra átalakítás (NCS-A), a NATO egészségügyi kockázatértékelés, a NATO magas szintű készenléti kezdeményezés, a NATO védelmi tervezési folyamat (NDPP) és a NATO műveleti tervezés aktuális kérdéseit. Az ülés során a SHAPE / ACO MEDAD² bemutatta a „Az általános védelmi egészségügyi tervezéshez kapcsolódó teljes harci veszteségszám becslésére vonatkozó ajánlások” című munkát. Ez a nem minősített dokumentum feltöltésre került az NSO³ tárhelyére.

A tanácskozás ezen része minősített adatok felhasználásával zajlott (melyen a partner nemzetek képviselői nem, csupán a NATO tagállamok küldöttei vehettek részt). Az ott elhangzottak nem jelenhetnek meg nyílt terjesztésű anyagokban – így sem a plenáris ülés jegyzőkönyvében, sem pedig szaklapunkban.

A COMEDS elnökének beszámolója. Bernier vezérőrnagy, elnöki beszámolóját négy területre összpontosította, azaz:

1. a COMEDS és az egészségügyi kérdések láthatósága a NATO-ban,
2. az egészségügyi biztosítás kapacitásai,
3. a NATO egészségügyi biztosítás jövője, valamint
4. a COMEDS elnöki feladatkör átadásának előkészítése.

A COMEDS elnöke részletes jelentést tett a Katonai Bizottságnak 2018. november 15-én a **NATO egészségügyi biztosítás képességihiányairól.** A kockázatértékelés azt célozta, hogy mennyiségileg meghatározza és minősítse az egészségügyi biztosítás tagországokat érintő kihívásait. A COMEDS elnöke biztosította a Katonai Bizottsá-

¹ **COMEDS** – *Committee of the Chiefs of Military Medical Services in NATO (NATO Katona-egészségügyi Szolgálatfőnökök Tanácsa)*

² *Supreme Headquarters Allied Powers Europe / Allied Command Operations / Medical Advisor*

³ *NATO Standardization Office jelszóval védett tárhelyére* (https://nso.nato.int/protected/zlinks/medical_wgs_comeds_comeds%20plenary__2018-11%20nato.html)

got afelől, hogy a COMEDS közössége mindent megtesz a képességhiányok mérséklésére. A COMEDS elnöke hangsúlyozta az egészségügyi személyzet kulcsfontosságú kérdését, s összefoglalta az egyéb egészségügy biztosítási kockázatokat, amelyek a polgári egészségügyi rendszer kapacitása, ellenálló képessége és vészhelyzeti tervezése, továbbá az egészségügyi ellátási készletek, felszerelések és az egészségügyi informatikai támogató eszközök jelenlegi helyzetéből adódnak. A Katonai Bizottság elfogadta a COMEDS elnökének jelentését és támogatta arra vonatkozó javaslatát, hogy a NATO Stratégiai Parancsnokságok (együttműködve a COMEDS-el) dolgozzák ki a szövetségi szintű képességhiányok hatásának mérséklési tervét.⁴

A COMEDS és az egészségügyi biztosítás szövetségi kérdései a NATO állam- és kormányfők 2018. évi brüsszeli csúcstalálkozásának záróközleményében nem lettek külön megemlítve, s így ezzel kapcsolatos kötelezettségvállalás sem történt. Ugyanakkor az abban kiemelt fontosságú területek (a gyors és rövid távú, határokon átnyúló légi mobilitási képesség; a gyorsított, határokon átnyúló csapatmozgások; a polgári-katonai hálózatok együttműködési hatékonyságának erősítése) mindegyike hordoz magában egészségügyi vonatkozású feladatokat. Ez lehetőséget ad láthatóságunk növelésére a szövetségben belül és kötelezettséget is ró a COMEDS közösségre a megoldások kidolgozása és azok alkalmazásának elősegítése terén.

A jövő műveletek egészségügyi biztosítási követelményei terén a COMEDS elnöke rámutatott, hogy a COMEDS Plenáris testületének közvetlen alárendeltségében létrehozott új testület (CFAB⁵) megkezdte munkáját. A CFAB feltárja és rangsorolja azokat a kutatási területeket, melyek eredménye segíteni fogja a nemzeteket a jövő műveleti követelmények előrejelzésében, s az azok lefedéséhez szükséges és elégséges katonai-egészségügyi képességek felállításában. Kiemelte, hogy ezen képességek működtetésében fontos szerep hárul a tartalékos egészségügyi szakállományra. A feladatok összehangolása érdekében a COMEDS szoros együttműködésre törekszik és ezt ajánla fel a NATO Átfogó Szövetségi Tartalékos Egészségügyi Tisztek Szervezete (CIOMR⁶) részére.

A COMEDS elnöke rámutatott, hogy az Európai Bizottság 500 millió Eurós Kutatási Alapja is segítheti a NATO egészségügyi képességhiányok mérséklését. Az alap célja, hogy támogassa azon kutatásokat, melyek eredménye erősíti az Európai Unió tagországainak védelmi készenlétét, figyelembe véve a NATO védelmi tervezési célkitűzésekben megjelölt képességek kutatását, meghatározását és fejlesztését.

A COMEDS elnöki feladatkörök átadásának előkészítése megkezdődött. Ennek keretében a COMEDS következő elnöke és összekötő tisztje is részt vettek a Katonai Bizottság 2018 november 15-i ülésén, melyen az egészségügyi képességhiányok jelentésre kerültek. Bernier vezérőrnaggyal együtt tisztelgő látogatást tettek a NATO

⁴ A szerkesztő megjegyzése: Két év távlatából ma már világosan látható és érthető, hogy a katonai-egészségügyi képességhiányok megszüntetése túlmutat a nemzeti egészségügyi szolgálatfőnökök hatáskörén. A megoldás átfogó megközelítést, kormány szintű beavatkozást, s nemzetközi összefogást igényel. Ennek alapja, hogy a Haza, a régió és a Szövetség biztonsága nem csupán katonai, de állampolgári érdekek és feladat, s így a biztonság garantálásának feltételeit és eszközeit ezen szinteken kell és lehet biztosítani.

⁵ COMEDS Futures Advisory Board

⁶ A szervezet nevének francia rövidítése. Angol megfelelője: *Interallied Confederation of Reserve Medical Officers*

Nemzetközi Katonai Törzs főigazgatójánál (DGIMS⁷), akivel áttekintették az együttműködés jelenlegi helyzetét és felvázolták annak jövőbeni irányait. A COMEDS távozó összekötő tisztje, Rots ezredes (Hollandia), az IMS egészségügyi tanácsadói beosztását veszi át, s így tudásával és kapcsolatrendszerével a jövőben is támogatja a COMEDS közösségét és annak új összekötő tisztjét.

A Katonai Bizottság képviselője, Grampis vezérőrnagy a Szövetség katonai érdeklődésének kiemelt területeit az alábbiak szerint jelölte meg:

- Elrettentés és védelem, amely magában foglalja a szövetséges európai legfelsőbb parancsnok (SACEUR⁸) felelősségi körének és annak megerősítésének elgondolását,
- Stabilitás kivetítése, mely magában foglalja a terrorizmus elleni küzdelmet, s ennek kiemelt területei az afganisztáni Rolute Support és az iraki missziók,
- NATO és az EU közötti együttműködés, melynek során a két szervezet erőfeszítéseinek kiegészítő jellegét folyamatosan hangsúlyozni szükséges,
- Szövetség korszerűsítése, összpontosítva a NATO Parancsnoki Szervezet átalakítása kapcsán a beosztások feltöltésének szükségességére,
- Tehermegosztás, amelynek célja a védelmi beruházási kötelezettségvállalások teljesítése, ahogy azt a NATO állam- és kormányfők a walesi csúcstalálkozón elfogadták, a varsói, valamint a brüsszeli csúcstalálkozón pedig megerősítették.

NATO Készenléti Kezdeményezés.⁹ Ezt a kezdeményezést a NATO állam- és kormányfők a brüsszeli csúcstalálkozón hagyták jóvá. Célja, hogy legyenek olyan fegyveres egységek, melyek 30 nap, vagy annál rövidebb idő alatt készen állnak a bevetésre. Az elgondolás szerint a fenyegetettségi szintnek megfelelően, így módon készenlétben tartott erők biztosítják a SACEUR-nak a szükséges beavatkozó képességet és az ahhoz szükséges zökkenőmentes vezetést, irányítást. Ezzel garantálható, hogy a Szövetség képes mind kollektív védelmi, mind válságkezelési műveletek végrehajtására. Ezen egységek rendelkezésre állása a nemzetektől függ, hogy képesek-e felállítani és kiképezni őket.

A Katonai Bizottság elvárásai és követelményei a COMEDS felé. A NATO katonai stratégiája „MC 0400” azonosítószám alatt véglegesítésre vár és 2019 májusára előreláthatólag elkészül.¹⁰

A Szövetség politikai oldalán, de a Katonai Bizottság tevékeny részvétele mellett a 2019. évi Politikai Útmutató¹¹ szintén fejlesztés alatt áll. Mindkét tervezési anyag kiemeli, hogy a nemzeteknek, a mi nemzeteinknek kell felelősséget gyakorolni azok alkalmazásában.

Kormányzás.¹² Az egészségügyi biztosítás fontosságát mind a 2019-es politikai útmutatóban, mind a NATO katonai stratégiájában fel kell tüntetni. Ez a COMEDS felelőssége és lehetősége. A COMEDS tagjainak felelőssége pedig az, hogy az egész-

⁷ Director General International Military Staff

⁸ Supreme Allied Commander Europe

⁹ NATO Readiness Initiative

¹⁰ A szerkesztő megjegyzése: a dokumentum minősített, valóban elkészült és kiadásra került.

¹¹ Political Guidance 2019.

¹² Governance

ségügyi biztosítás feladatköre és szükségletei megfelelő módon jelenjenek meg a nemzeti fegyveres erők fejlesztési programjaiban, összhangban az említett tervezési dokumentumokkal. Nem engedhetjük meg maguknak, hogy folyamatosan az egészségügyi biztosítás jelentőségéről beszéljünk, s közben az egészségügyi biztosítási egységek fejlesztését és a tervek teljesítését a 2036 utáni évekre tegyük, ahogy ezt nemzeteink jelenleg a NATO Védelmi Tervezési Dokumentumokban feltüntetik. Az egészségügyi biztosításnak meg kell jelennie a Szövetség legfelső szintű irányelveiben és stratégiájában. Ezeket a lehetőségeket ki kell aknázni.

Az egészségügyi biztosítás kapcsolata a logisztikai feladatrendszerrel.¹³

“Whilst the medical function remains closely aligned to some of the logistics functions, it remains a separate functional area.”

A COMEDS ülés tárgyalási programja, jegyzőkönyve és háttéranyagai elérhetőek a NATO Szabványosítási Ügynökség honlapján (<http://nso.nato.int/nso>). A hozzáférés előzetes regisztrációhoz kötött (csak hivatalos honvédségi elektronikus postafiók címmel lehetséges), s az ennek során kapott bejelentkezési név és jelszó adatokat szükséges megadni. A NATO Szabványosítási Ügynökség honlapján elérhetőek, visszakereshetőek, s elemezhetőek az eddigi összes COMEDS plenáris ülés jegyzőkönyvei és külön könyvtárban az egyes munkacsoportok munkatervei, beszámoló (POWER¹⁴) és munkaanyagai is.

Szerkesztette: Dr. Vekérdi Zoltán orvos ezredes, PhD

¹³ A szerkesztő megjegyzése: ez a témakör a COMEDS 48. Plenáris ülésén került napirendre, ám fontosnak tartom megismételni az ott kialakított és elfogadott egységes COMEDS álláspontot, mely szerint „Bár az egészségügyi feladatrendszer továbbra is szorosan kapcsolódik a logisztikai feladatrendszer egyes elemeihez, az továbbra is külön feladatrendszer marad.”

¹⁴ POWER – Program of Work Evaluation Report